

<https://doi.org/10.53656/ped2022-7.03>

*History of Bulgarian Education
История на българското образование*

СПЕЦИАЛНОСТТА „СОЦИАЛНА ПЕДАГОГИКА“ В АКАДЕМИЧНОТО ПРОСТРАНСТВО НА ЮГОЗАПАДНИЯ УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“

Доц. д-р Юлиана Ковачка

Югозападен университет „Неофит Рилски“

Резюме. Водещата цел на настоящата разработка е да се проучи и обоснове от позицията на времето пътят за утвърждаване на академичната специалност „Социална педагогика“, функционираща във ФП към ЮЗУ „Н. Рилски“, както и да се разкрийт нейните перспективни ресурси за качествено образование на студентите, бъдещи социални педагози. За реализиране на поставената цел се разчита на контент-анализ върху емпирична информация в бази от данни – архив на ЮЗУ „Н. Рилски“, електронен каталог на университетската библиотека, публични профили на преподавателите. Проследени и анализирани са данни, свързани с развитието на Факултета по педагогика, учебната документация на специалността – квалификационни характеристики на бакалавърски и магистърски програми и учебни планове, научна продукция на преподаватели – публикации, монографии, учебници и учебни помагала.

Ключови думи: Югозападен университет; социална педагогика; учебна документация; учебна литература

През 2021 г. Югозападният университет „Неофит Рилски“ отбелязва своята 45-годишнина. Основополагащото звено е Висшият педагогически институт, възникнал първоначално като филиал на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. В смисъла на развитието на ВПИ¹⁾, конструирането на Факултета по педагогика, разкриването на важни за обществената ситуация бакалавърски специалности и магистърски програми и от позицията на времето може да се обособи и пътят за утвърждаване на академичната специалност „Социална педагогика“.

Очертаването на този път е възможност за проектиране на нови цели, конкретни задачи и работни инструменти, перманентно обогатяващи научното пространство на специалността „Социална педагогика“. Важно е да се проследи позиционирането на специалността в рамките на ЮЗУ²⁾ „Н. Рилски“, както и усъвършенстването на учебната документация и насоката на публи-

кационната активност на преподавателите, участващи в процеса на обучение на студентите.

Водещата цел на настоящата разработка в този контекст е да се проучат генезисът, развитието на специалността „Социална педагогика“, функционираща във ФП³⁾ към ЮЗУ „Н. Рилски“, както и да се разкрият нейните перспективни ресурси за качествено образование на студентите, бъдещи социални педагози.

За реализиране на поставената цел се разчита на контент-анализ върху емпирична информация в бази от данни – архив на ЮЗУ „Н. Рилски“, електронен каталог на университетската библиотека, публични профили на преподавателите. Проследени и анализирани са данни, свързани с развитието на Факултета по педагогика, учебната документация на специалността – квалификационни характеристики на бакалавърски и магистърски програми и учебни планове, научна продукция на преподаватели – публикации, монографии, учебници и учебни помагала. Обобщено, разработката визира спецификата на социалната педагогика като университетска специалност в ЮЗУ „Н. Рилски“ и в трите ѝ степени – ОКС⁴⁾ „бакалавър“, ОКС „магистър“ и ОНС⁵⁾ „доктор“ в тяхното единство и надстроечност – условие за качествена професионална подготовка на бъдещите социални педагози.

Посланията, заложили в предметното поле на социалната педагогика, които естествено рефлектират и върху характеристиката на университетската специалност, са многоаспектни. Без да се прави опит за научно изясняване на полемични въпроси, приемаме за значими за избраната за изследване проблематика следните виждания.

Подготовката на социалните педагози/работници е структурирана на базата на европейски стандарти и маркери, като интердисциплинарен подход и връзка на теорията с практиката. „Включените учебни дисциплини в българските висши училища по специалност „Социална педагогика“ следват по-скоро модела на дисциплини, останали от държавните образователни изисквания (вече отменени) и научните и приложни интереси на преподавателите в отделните университети“ (Levtterova & Karakehaiova 2006, 491 – 494).

Важно е да се отбележи, както пише С. Николаева, че „трансформирането на научното познание в учебно (академично) проектира както систематиката и постиженията на науката или нуждите и методите в практиката, така и субективния поглед на автора на учебната програма и специфичния академичен контекст, в който работи“ (Nikolaeva 2012, 51). По-нататък в своето изследване авторката дефинира тази специфика по отношение на предлаганите магистърски програми и специфичните сфери на интерес в публикациите на академичната общност в областта на социалната педагогика, базирани на изследователската ѝ работа за периода 2000 – 2012 г. в съпоставителен план върху бакалавърски и магистърски програми в 8 български университета.

С въвеждането в Националната класификация на длъжностите и професиите в Република България на длъжността „социален педагог“ през 2016 г. се постигна известен напредък по отношение на нормативното регламентиране на професията. И въпреки това, както отбелязва Б. Здравкова, към настоящия момент все още не са разработени критерии и стандарти, които да урегулират обхвата на професионалните задължения, а това става посредством длъжностните характеристики (Zdravkova 2015, 247). Освен с длъжностните характеристики профилът на професионалната подготовка на бъдещите социални педагози се задава от висшите училища, които имат дългогодишни традиции в тяхната подготовка, и тази публикация представя специфичния опит на един от водещите университети.

Според Н. Петрова е необходим подход, основан на компетенции, който „предполага при разработване на учебните планове и програми в университетите да се цели постигането на ясен набор от знания, умения и нагласи, които да позволяват успешното включване на завършилите в професионална дейност“⁶).

Авторите ставища видимо поставят знак за значимост, обществена и научна необходимост и перманентна актуалност на проблематиката „Социална педагогика“.

В академичното пространство на ЮЗУ „Н. Рилски“ избраната за изследване специалност може да се представи в контекста на няколко акцента.

Организационно-административен

Академичната специалност „Социална педагогика“ в структурата на ЮЗУ „Н. Рилски“ е разкрита и конкретно позиционирана във Факултета по педагогика през 1992 г. (Протокол от АС⁶ №8). Заслуга за това имат деканът на Факултета доц. (сега проф.) Йордан Колев, както и проф. Л. Станоев, проф. Н. Петрова, доц. Н. Владинска. Приети са първите студенти по специалността ОКС „бакалавър“. До 2002 г. специалността е позиционирана във Философския факултет. От 2003/2004 учебна година специалността отново е в структурата на ФП, където е и понастоящем.

Учебна документация

Първите учебни документи (април, 1992 г.) за подготовка на студентите в специалността „Социална педагогика“, ЮЗУ „Н. Рилски“, ФП, ОКС „бакалавър“, включват срок на обучение 3+1 години и квалификационно наименование „социален педагог/възпитател“. В учебния план се дава възможност за придобиване на втора специалност – „учител по ... в I – VIII клас“, чрез определяне на допълнителни дисциплини за изучаване. Степен магистър е 4+1 години, или още една година след бакалавърската. Има и възможност студентите да прекратят обучението си след третата година на ниво „специалист по

социална педагогика“ след успешно положени изпити и проведена държавна практика от 6 седмици. Учебният план е структуриран в четири основни блока – „Педагогика“, „Психология“, „Философия и социология“ и „Специализираща подготовка“, а също блок „Практика“ и блок специализации по избор – „Социален мениджмънт“ или „Училищен мениджмънт“.

Разработен е и учебен план на специалност „Социална педагогика“ (редовно и задочно обучение на студенти с полувисше образование). Тя е за придобиване на степен бакалавър със срок на обучение 3 години и квалификационно наименование „социален педагог/възпитател“ и степен магистър – 1 година с квалификационно наименование „дипломиран социален педагог“.

Като допълнение към специалността във ФП (април, 1992 г.) е разработена и учебна документация, както следва:

- учебен план за следдипломна специализация по социална педагогика (за социални работници с висше образование) със срок на обучение 1 година и квалификационно наименование „социален педагог“ с подготовка в 3 блока – „Обща подготовка“, „Специална подготовка“ и „Избираема подготовка“, в една от групите (за детски възпитателни заведения, за работа с възрастни и стари хора, за бюра по труда);

- учебен план за едномесечен квалификационен курс по социална педагогика за възпитатели в интернати, домове за деца и юноши и трудово-възпитателни училища;

- учебен план за едномесечен квалификационен курс по социална педагогика за работници в службите „Социални грижи“ и бюра по труда.

Обучението в едномесечните квалификационни курсове по социална педагогика се организира в Центъра за квалификация на ФП от 15.06 до 15.07. 1992 г.

Поради внасянето на промени в структурата на Университета през 1993 г. специалността е позиционирана в Медико-педагогическия факултет – ректор проф. К. Чимев, декан доц. (проф.) В. Стамов, под наименованието „Социална педагогика и социално подпомагане“ и дава възможност за придобиване на ОКС „бакалавър“ – 4 години, и ОКС „магистър“ – 1 година, с квалификационно наименование „социален работник (социален педагог)“ в професионално направление „Педагогика“ с възможност за специализации – 1. „Гердагогика“, 2. „Андрогогика“ и 3. „Социална педагогика“.

В квалификационната характеристика на специалността (през 1994 г.) възможностите за професионална реализация са дефинирани като социален педагог (социален работник), като по този начин се поставя знак на равенство в подготовката на бъдещите специалисти.

През 1996 г. с решение на Факултетния съвет на Медико-педагогическия факултет с оглед успешното бъдещо реализиране на специалистите, завършили различните специализации по специалност „Социална педагогика и со-

циално подпомагане“, квалификационните наименования на специалиста се променят и са следните: „социален работник и социален педагог“; „социален работник и андрагог“; „социален работник и герагог“ и „социален работник и етопед“. Тези квалификации профилират подготовката по специалността по възрастов признак.

Пред 1996 г. е приет учебен план за специалисти с полувисше медицинско образование. За тях продължителността на обучението в специалност „Социална педагогика и социално подпомагане“ е 3 години, като студентите се приемат в III курс, за да завършат образованието си в задочна форма на обучение. Придобиват професионална квалификация „социален работник“ със специализации 1. „Андрагогика“, 2. „Герагогика“ и 3. „Социална педагогика за работа с деца“.

В рамките на Медико-педагогическия факултет се развиват: специалност „Етопедия“ – с квалификационно наименование на специалиста „Педагог-етопед“ в редовна форма и задочна форма на обучение и специализации „Превантивна педагогика“, „Ресоциализираща педагогика“ и „Пенитенциарна педагогика“, и специалност „Социална педагогика и социално подпомагане“ – с квалификация „социален педагог“.

През 2002 г. в специалност „Социална педагогика“ се придобива професионална квалификация „педагог“ и „учител“ чрез „съвместяване“ по основни дисциплини, изучавани в специалност „Специална педагогика“. Преддипломната педагогическа практика завършва с урок, изнесен от студента пред Държавна изпитна комисия.

В процеса на своето развитие в Медико-педагогическия, а по-късно във Философския факултет специалност „Социална педагогика“ се разгръща в различни направления за превантивна и корекционна работа и се смесва с подготовката по специалност „Специална педагогика“. Първоначално в съдържанието на учебните планове са заложили дисциплините „Психопатология“, „Хигиена на пола и сексуално възпитание“, „Социална педиатрия“, „Психопрофилактика и психотерапия“ и др. След това акцент се поставя върху социалната работа.

През 2003 г. администрирането на специалността и нейното академично развитие са позиционирани във ФП на ЮЗУ „Н. Рилски“. През същата година е структурирана нова катедра – „Управление на образованието и социална педагогика“. Първите ръководители на новосъздадената катедра са доц. (сега проф.) Ангелина Манова и проф. Йордан Колев.

През 2004 г. е създаден нов учебен план, в който акцент се поставя върху педагогическата подготовка на студентите. „Теория на възпитанието“ и „Дидактика“, „История на българското образование“ и „Гражданско образование“ са сред основните задължителни учебни дисциплини. Въвеждат се и учебните дисциплини „Социалнопедагогическа диагностика“ и „Информационни

технологии в социалната практика“. Разработват се и се отпечатват в университетското издателство редица учебници и учебни помагала. Естествено, се запазва подготовката в психологическото направление. В учебния план своето място запазват дисциплините „Основи на социалната работа“ и „Методи на социална работа“, „Андрагогика“ и „Герагогика“ като съществени в подготовката на бъдещите социални педагози. От управленска гледна точка в подготовката се включват учебните дисциплини „Управление на социално-педагогически заведения“ и „Икономика на социокултурната дейност“. През последната година от подготовката се предвижда изучаването на дисциплини, свързани с индивидуалната помощ на учениците по български език, математика и околна среда (родинознание, природознание) и пр. В процеса на своята преддипломна практика студентите работят като: социални педагози, учители по гражданско образование, педагогически съветници или учители по свят и личност.

Обучението в бакалавърската програма „Социална педагогика“ относно избираемите учебни дисциплини се реализира на модулен принцип: модул А – „Социалнопедагогическо консултиране“, модул Б – „Педагогика на девиантното поведение“, и модул В – „Технология на социалната работа със възрастни и стари хора“, като по този начин се запазва възможността за профилиране на подготовката.

През 2009 г. във ФП е въведено обучение в направление „Педагогика“, което се реализира в рамките на първите две учебни години. Студентите от всички специалности във Факултета изучават едни и същи учебни дисциплини в слети потоци от I до IV семестър включително. Различия има по отношение на избираемите учебни дисциплини, като там се дава възможност за избор в съответната област на педагогическото знание.

След направено реструктуриране специалността е позиционирана отново в катедра „Педагогика“ през 2010 г., а катедра „Управление на образованието и социална педагогика“ е закрыта. През 2020 г. е създадена нова катедра – „Социална педагогика“, ръководството на която администрира специалността „Социална педагогика“.

Чрез актуализациите на учебния план на специалността като задължителни се въвеждат учебните дисциплини „Статут и дейност на педагогическия съветник“, „Пениденциарна педагогика“, „Социалнопедагогическа работа със семейството“, „Методика на работа в социалнопедагогически институции“ и др.

Констатацията е, че обхватът на проблемите, изучавани от обучаваните в специалността студенти, разкрива, от една страна, пространство за проследяване и изучаване на всяко социално явление с акцент социалната педагогика, а от друга – тясно специализира познанията на студентите по посока към децата, рисковите групи и техните семейства, към организацията на социал-

нопедагогическото пространство в училище и социалните институции, към възрастните и хората в социална изолация.

Особено е значението през годините на развитие на специалността на практическата подготовка на студентите, осъществявана чрез форми като: хоспетиране (по методики); едnodневна/текуща практика; лятна практика; индивидуална практика; стажантска/преддипломна практика.

Традиционно хоспетирането във ФП се реализира с партньорски институции – училища и детски градини. Наред с тях за целите на практическата подготовка в специалността се привличат и социалнопедагогически институции. Първоначално това са Социалнопедагогически център и Дом за деца и юноши, лишени от родителска грижа. След това са сключени договори за практическо обучение с Възпитателното училище интернат „Ангел Узунов“ – гр. Ракитово, в което се провежда лятна практика, и SOS „Детски селища“ – с. Дрен.

Наред с разширяването на възможностите за провеждане на практическото обучение на студентите през годините се реализират редица извънаудиторни дейности. Първоначално формите на извънаудиторна работа се инициират във връзка с практическото обучение по учебната дисциплина „Социална педагогика“, а след това – по инициатива на студентите от специалност „Социална педагогика“. Тематиката е многоаспектна: превенция на агресията, интеркултурни аспекти, благотворителност, екологично възпитание, културни традиции, спорт. Реализират се в партньорство с училища, детски градини, социалнопедагогически институции и услуги.

Учебните програми са друг съществен елемент на учебната документация на специалността. В процеса на своето съществуване във ФП учебните програми на специалността перманентно са актуализирани от авторите – преподаватели. На основание изискванията на Съвета по качество при ЮЗУ „Н. Рилски“ учебните програми са оценявани на различни равнища: от други колеги от Факултета по създадени за целта критерии за самооценка; от отдела по качество на образованието по техни стандартизирани процедури; от Националната агенция по оценяване и акредитация. На всички равнища на оценяване липсват съществени забележки относно тяхното оформление. В съдържателно отношение са обхванати актуални проблеми на социалната педагогика, пречупени през индивидуалния поглед на преподавателя, институционалния контекст, предметната област на проблематиката и пр.

В процеса на развитие и перманентно оптимизиране на бакалавърската програма по социална педагогика за времето от 2006 г. до 2021 г. и понастоящем във ФП се разкриват и конкретни програми за придобиване на ОКС „магистър“. Акредитирани и действащи и през годините са следните програми:

- „Социална педагогика“;
- „Педагогика за надарени деца“;
- „Педагогическо взаимодействие с деца с проблемно поведение“;

- „Интеркултурно образование“;
- „Социалнопедагогическа помощ за рискови групи“;
- „Консултиране и експертни практики“;
- „Социална превенция“.

Отпаднали през годините са програмите за придобиване на ОКС „магистър“ – „Социална педагогика“ и „Социалнопедагогическа помощ за рискови групи“. Последните две от изброените по-горе програми са обединени в „Социална превенция и консултиране“, като по препоръка на НАОА⁷⁾ днес е действаща под наименованието „Социалнопедагогическа превенция и консултиране“.

През настоящата година към катедра „Социална педагогика“ е разработена учебна документация за нова магистърска програма – „Социалнопедагогическа подкрепа и закрила на деца“, за специалисти и неспециалисти в редовна и задочна форма на обучение. Чрез нея се дава възможност за придобиване на квалификация „социален педагог“ в отговор на нарастващите потребности в системата на образование от специалисти, подготвени да решават редица както педагогически, така социални проблеми. Очаква се акредитация от НАОА.

Важно е да се отбележи, че общата цел на сега действащите магистърски програми, независимо от своеобразната обособеност на всяка от тях, е свързана с повишаване компетенциите на обучаваните студенти по повод спецификата на педагогическото взаимодействие с различни рискови групи и социални общности. Те са надстроечни за бакалавърската специалност „Социална педагогика“, дават възможност за специализирана подготовка на обучаваните в същата, както и придобиване на необходими професионални компетенции на студенти, завършили други специалности от професионално направление „Педагогика“ за работа с деца и ученици от т. нар. рискови групи.

Научна продукция – учебници и учебни помагала

В смисъла на разработката е важно да се коментира и осигуреността на образователния процес на студентите от специалността с учебници и учебни помагала. Наред с основни разработки, поставящи водещите методологически постулати на науката педагогика и конкретно на дяла социална педагогика – Г. Бижков, Н. Петрова, К. Сапунджиева, Г. Колев, И. Карагъзов, С. Николаева, А. Чавдарова, Р. Кузманова, Ж. Военкинова и др., във ФП на ЮЗУ „Н. Рилски“ са разработени и се ползват от студентите още редица учебници и учебни помагала, по-съществените от които са следните.

– Историческото развитие на социалната педагогика – обект на изследване от Йордан Колев (Kolev 2008) в неговите трудове „История на социалната педагогика“ и „Класици за социалната педагогика“ (Kolev 2010). Те поставят своеобразно начало във ФП при подготовката на учебна литература за нуждите на специалност „Социална педагогика“.

– Невена Чимева (Chimeva 2009) публикува своя научен труд за спецификата на индивидуалната помощ по български език и литература при педагогическото взаимодействие с деца от социалнопедагогически институции. Структурирането на учебното съдържание предполага използването на интерактивни методи в подготовката на бъдещите социални педагози.

– Проблематиката, представяща методически аспекти на индивидуалната помощ по математика на деца със социалнопедагогически проблеми, се изследва от Янка Стоименова (Stoimenova 2010), а две години по-късно авторката издава и методическо ръководство (Stoimenova 2012) за подготовка на студентите в това изследователско поле.

– Идентификацията и развитието на надарени деца е във фокуса на научноизследователската дейност на Добринка Тодорина (Todorina 2009), която разглежда развитието на идеята за работа с надарени деца в педагогическата теория и практика.

– Социалното развитие и възпитание на детето е проблематиката, с която се занимава в своите трудове Маргарита Колева (Koleva 2013).

– От авторски колектив е разработено и издадено Ръководство за преддипломна практика за студенти от специалност „Социална педагогика“ и „Специална педагогика“ (Popkoehev 2013). Неговата цел е да обезпечи организационно и методически преддипломната практика на студентите.

– Характеристиките на социалнопедагогическата диагностика и диагностичният подход към общественото възпитание се разглеждат от Траян Попкочев в неговия труд „Социалнопедагогическа диагностика“ (Popkoehev 2015).

– Под ръководството на Добринка Тодорина (Todorina 2015) от авторски колектив е разработено учебно помагало „Педагогическият съветник в съвременното българско училище“.

– Под ръководството на Лидия Цветанова-Чурукова (Zvetanova-Churikova 2015) авторски колектив разработва учебно помагало „Педагогика на девиантността“, което да послужи в подготовката на бъдещи социални педагози и да им даде ориентации в практическата дейност.

– Друго изследване – „Химерните групи в училище“, е на Веска Гювийска и Николай Цанков (Guviiiska & Tzankov 2017). В него те разглеждат специфики на химерните групи като девиантни субкултури в училище.

– Социалнопедагогически проблеми при деца с парародителска грижа е тематика, посветена на отглеждането и възпитанието на деца с родители трудови мигранти и емигранти (Kovachka 2017).

– През 2021 г. е обсъден, одобрен и насочен за печат в Университетско издателство „Н. Рилски“ трудът на Вира Цветанова – „Социалнопедагогически характеристики на приемната грижа“.

Посочените научни разработки са отпечатани в УИ⁸⁾ „Н. Рилски“ през последните 13 години и показват задълбочения интерес на преподавателите към

проблематиката на социалната педагогика и техния стремеж да осигурят процеса на обучение на студентите. Към тях могат да бъдат причислени още, които са публикувани в други издателства, като например изследванията на Мая Сотирова върху интеркултурните процеси в образованието (Sotirova 2010).

Немалко са и дисертационните изследвания в предметното поле на социалната педагогика – изследвания, които оформят визията на научната област във ФП на ЮЗУ „Н. Рилски“. Интерес представляват изследвания като „Трансформация на семейството в процеса на изграждане на приемничеството“ – гл. ас. д-р В. Цветанова; „Социално-педагогически анализ на наказанието пробация“ – д-р В. Караганова, „Социално-педагогически аспекти на самотата при деца от предучилищна и начална училищна възраст“ – д-р Ал. Ковачева; „Етнокултурни фактори за неуспех в училище I – IV клас“ – д-р К. Гайтанинчева.

В резултат от направеното хронологично и съдържателно проучване се констатира следното.

1. Специалността „Социална педагогика“ в ЮЗУ „Н. Рилски“ е разкрита в контекста на значими социални обстоятелства и в съответствие с необходимостта от специализиране на педагогическото образование към всяка от групите деца и ученици с цел помощ, закрила и съдействие за актуално развитие.

2. В процеса на своето развитие, документално усъвършенстване и актуализация на методологични тези и методически инструменти специалността „Социална педагогика“ към ФП се е утвърдила като съществен ресурс за обучение на педагози с компетенции и експертиза за проучване и оценка на социалнопедагогическите проблеми на децата от рисковите групи. Наред с фундаменталната теоретична подготовка – базова и специализирана, перманентно нараства делът на практическата подготовка на обучаваните студенти – ориентацията е към детайлизирана практическа подготовка, визираща всяка сфера на социалната практика за работа с деца в риск. Чрез представената за акредитация нова магистърска програма „Социалнопедагогическа подкрепа и закрила на деца“ е осигурена възможност за придобиване на професионална квалификация „учител“ в целодневна организация на учебния ден.

3. В процеса на своето утвърждаване в ЮЗУ специалността „Социална педагогика“ периодично е съвместявана с други научни области с цел разширяване диапазона на подготовка на студентите, често обаче за сметка на дълбочената специализация на специалиста „социален педагог“. На този етап специалността е позиционирана в катедра „Социална педагогика“, академичният екип на която има задачите да проектира нейното актуално развитие в съответствие с нормативните разпоредби и противоречията в социалната характеристика на детството, както и да осигури перспективно кариерно развитие на подготвяните социални педагози.

4. Създаването на катедра „Социална педагогика“ с основна специалност „Социална педагогика“ дава перспектива за извеждането ѝ като приоритетна научна област в Университета с възможност за задълбочаване на научноизследователската дейност на преподаватели, докторанти и студенти. Публикациите са центрирани към научното позициониране на социалната педагогика в исторически и съвременен контекст и са ориентирани към приложните аспекти на социалната педагогика – парародителска и приемна грижа.

5. Магистърските програми към специалността перманентно се обогатяват в контекста на нуждите от по-високо равнище на педагогическа квалификация или преквалификация на социалните педагози на основание нововъзникващите потребности и предизвикателства пред децата от т.нар. рискови групи или други социални общности.

6. Осигурена е възможност за обучение и в трите степени на висшето образование – ОКС „бакалавър“, ОКС „магистър“, ОНС „доктор“. Стремешът на академичния състав на ФП е чрез докторантски изследвания да се проектира актуален за социалната практика профил на научната област, както и в отговор на регионалните и националните изисквания да се проучват и защитават тези, полезни за децата в риск и усъвършенстващи управлението на социалнопедагогическите институции.

7. На основание кадровата политика на ЮЗУ „Н. Рилски“ и конкретно на ФП предстоящо е актуализиране на академичния състав на катедра „Социална педагогика“, както и насочване на научните изследвания на преподавателите към съвременните проблеми на социалната педагогика.

Ако академичният път за развитие на социалната педагогика в един университет е пътят на преподавателите и техните научни интереси...

Ако структурата на университета е продиктувана от актуалните управленски решения, политики и стратегии за развитие на научните области...

То тази публикация е моят опит да съвместя тези две гледни точки.

БЕЛЕЖКИ

1. ВПИ – Висш педагогически институт
2. ЮЗУ – Югозападен университет
3. ФП – Факултет по педагогика
4. ОКС – Образователно-квалификационна степен
5. ОНС – Образователна и научна степен
6. АС – Академичен съвет
7. НАОА – Национална агенция за оценяване и акредитация
8. УИ – Университетско издателство

ЛИТЕРАТУРА

- БИЖКОВ, Г., КУТЕВА-ЦВЕТКОВА, В. & ЗДРАВКОВА, Б., 2015. *Социална педагогика. Теоретични основи*. Велико Търново: Св. св. Кирил и Методий.
- ГЮВИЙСКА, В. & ЦАНКОВ, Н., 2017. *Химерните групи в училище*. Благоевград: Н. Рилски.
- КОВАЧКА, Ю., 2017. *Социалнопедагогически проблеми при деца с парародителска грижа*. Благоевград: Н. Рилски.
- КОЛЕВ, Й., 2008. *История на социалната педагогика*. Благоевград: Н. Рилски.
- КОЛЕВ, Й., 2010. *Класици за социалната педагогика*. Благоевград: Н. Рилски.
- КОЛЕВА, М., 2013. *Възпитанието на детето – хармония на детската индивидуалност и социалност*. Благоевград: Н. Рилски.
- КОЛЕВА, М., 2013. *Социално развитие и възпитание на детето. Идентификация. Стимулиране. Диагностика*. Благоевград: Н. Рилски.
- ЛЕВТЕРОВА, Д. & КАРАКЕХАЙОВА, С., 2006. В търсене на европейския академичен облик при подготовката на социални работници (социални педагози). *Подготовката на учители и социални педагози в навечерието на Европейската интеграция*, 492 – 494.
- НИКОЛАЕВА, С., 2012. *Образованието: от социалния дискурс към (интер)дисциплинарния проект*. Габрово
- ПОПКОЧЕВ, ТР., КОВАЧКА, Ю., СЪЕВА, С., 2013. *Ръководство за преддипломна практика за студенти от специалност „Социална педагогика“ и „Специална педагогика“*. Благоевград: Н. Рилски.
- ПОПКОЧЕВ, ТР., 2015. *Социалнопедагогическа диагностика*. Благоевград: Н. Рилски.
- СОТИРОВА, М., 2010. *Интеркултурни процеси в образованието*. София: Пропелер.
- СТОИМЕНОВА, Я., 2010. *Индивидуална помощ по математика на деца със социалнопедагогически проблеми*. Благоевград: Н. Рилски.
- СТОИМЕНОВА, Я., 2012. *Индивидуална помощ по математика на деца със социалнопедагогически проблеми (методическо ръководство)*. Благоевград: Н. Рилски.
- ТОДОРИНА, Д., 2015. *За надарените деца. Развитие на идеята за работа с надарени деца в педагогическата теория и практика*. Благоевград: Н. Рилски.
- ТОДОРИНА, Д. И КОЛ., 2015. *Педагогическият съветник в съвременното българско училище*. Благоевград: Н. Рилски.
- ЦВЕТАНОВА, В., 2022. *Социалнопедагогически характеристики на приемната грижа*. Благоевград: Н. Рилски.

- ЦВЕТАНОВА-ЧУРУКОВА, Л. И КОЛ., 2015. *Педагогика на девиантността*. Благоевград: Н. Рилски.
- ЧИМЕВА, Н., 2009. *Индивидуалната помощ по български език и литература в социалнопедагогически заведения*. Благоевград: Н. Рилски.

REFERENCES

- BIZHKOV, G., KUTEVA-TSVETKOVA, V. & ZDRAVKOVA, B., 2015. *Sotsialna pedagogika. Teoretichni osnovi. Izbrani lektсии*. Veliko Tarnovo: Sv. Kiril i Metodiy.
- CHIMEVA, N., 2009. *Individualnata pomosht po balgarski ezik i literatura v stsialnopedagogicheski zavedeniya*. Blagoevgrad: N. Rilski.
- GYUVIYSKA, V. & TSANKOV, N., 2017. *Himernite grupи v uchilishte*. Blagoevgrad: N. Rilski.
- KOVACHKA, YU., 2017. *Sotsialnopedagogicheski problemi pri detsa s pararoditelska grizha*. Blagoevgrad: N. Rilski.
- KOLEV, Y., 2008. *Istoriya na sotsialnata pedagogika*. Blagoevgrad: N. Rilski.
- KOLEV, Y., 2010. *Klasitsi za sotsialnata pedagogika*. Blagoevgrad: N. Rilski.
- KOLEVA, M., 2013. *Vazpitaniето na deteto – harmoniya na detskata individualnost i sotsialnost*. Blagoevgrad: N. Rilski.
- KOLEVA, M., 2013. *Sotsialno razvitie i vazpitanie na deteto. Identifikatsiya. Stimulirane. Diagnostika*. Blagoevgrad: N. Rilski.
- LEVTEROVA, D. & KARAKEHAYOVA, S., 2006. V tarsene na evropeyskiya akademichen oblik pri podgotovkata na sotsialni rabotnitsi (sotsialni pedagozi). *Podgotovkata na uchiteli i sotsialni pedagozi v navecherieto na Evropeyskata integratsiya*, 492 – 494.
- NIKOLAEVA, S., 2012. *Obrazovaniето: ot sotsialniya diskurs kam (inter) distsiplinarniya projekt*. Gabrovo.
- POPKOCHEV, TR., KOVACHKA, Y. & SAEVA, S., 2013. *Rakovodstvo za preddiplomna praktika za studenti ot spetsialnost „Sotsialna pedagogika“ i „Spetsialna pedagogika“*. Blagoevgrad: N. Rilski.
- POPKOCHEV, TR., 2015. *Sotsialnopedagogicheska diagnostika*. Blagoevgrad: N. Rilski.
- SOTIROVA, M., 2010. *Interkulturni protsesi v obrazovaniето*. Sofia: Propeler,
- STOIMENOVA, YA., 2010. *Individualna pomosht po matematika na detsa sas sotsialnopedagogicheski problemi*. Blagoevgrad: N. Rilski.
- STOIMENOVA, Ya., 2012. *Individualna pomosht po matematika na detsa sas sotsialnopedagogicheski problemi (metodichesko rakovodstvo)*. Blagoevgrad: N. Rilski.

- TODORINA, D., 2015. *Za nadarenite detsa. Razvitie na ideyata za rabota s nadareni detsa v pedagogicheskata teoriya i praktika*. Blagoevgrad: N. Rilski.
- TODORINA, D. ET. AL., 2015. *Pedagogicheskiyat savetnik v savremennoto balgarsko uchilishte*. Blagoevgrad: N. Rilski.
- TSVETANOVA, V., 2022. *Socialnopedagogicheski harakteristiki na priemnata grizha*. Blagoevgrad: N. Rilski.
- TSVETANOVA-CHURUKOVA, L. ET. AL., 2015. *Pedagogika na deviantnostta*. Blagoevgrad: N. Rilski.

THE “SOCIAL PEDAGOGY” SUBJECT IN SOUTHWEST UNIVERSITY “NEOFIT RILSKI” ACADEMIC SPACE

Abstract. The main objective of the current study is to research and justify, from the position of time, the means for establishing the academic subject “Social Pedagogy” in the Faculty of Social Pedagogy at Southwest University “N. Rilski”, as well as to reveal its promising resources for quality education of students – future social pedagogues. To achieve the objective we rely on content analysis on empirical information in databases – university's administrative archive, electronic catalog of the university library, public profiles of the lecturers. Data related to the development of the Faculty of Pedagogy, the educational documentation of the subject – qualification characteristics of bachelor's and master's programs and curricula, scientific production of teachers - publications, monographs, textbooks and teaching manuals are monitored and analyzed.

Keywords: Southwest University; social pedagogy; educational documentation; educational literature

✉ **Dr. Yuliana Kovachka, Assoc. Prof.**

ORCID iD: 0000-0002-2109-2376

Department of Pedagogy

Faculty of Pedagogy

South-West University “Neofit Rilski”

Blagoevgrad, Bulgaria

E-mail: yuliana_k@swu.bg